

Ractawice –

*zobacz gdzie zwyciężył Kościuszko
see where Kościuszko was victorious
sehen sie, wo Kościuszko gesiegt hat*

Redaktor naczelna:
Magdalena Uchto/opracowanie/
Agnieszka Król: Teatrum bitwy Raclawickiej/Galeria Raclawice/
Eugeniusz Skoczeń: Raclawice/Raclawickie Towarzystwo Kulturalne

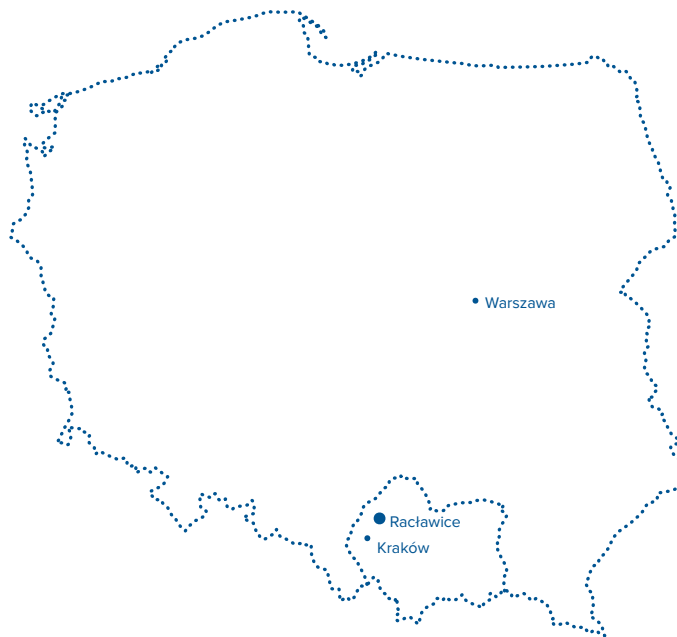
Zdjęcia:
Kamila Buturla | www.labuturla.pl | +48 798 866 590
Anna Malara organizacja pikników historycznych

Projekt graficzny i dtp:
Pix Studio | www.hireme.com.pl | +48 664 142 044

Tłumaczenie:
Biuro tłumaczeń Language Link | www.language-link.pl

Gmina Raclawice:
Wójt Adam Samborski

www.bitwaraclawicka.pl

RACLAWICKIE
TOWARZYSTWO
KULTURALNE

FUNDACJA
TRADYCJI
KOŚCIUSZKOWSKIEJ

↑ Zabytkowy dworek w Janowiczkach. Obiekt pochodzi z XIX wieku. Jego ostatnim właścicielem był Bronisław Pryffer, który podczas II wojny światowej był więziony w obozie jenieckim w Niemczech. Obecnie stanowi własność komunalną gminy. Budynek wymaga remontu/ A historic manor house in Janowiczki from the 19th century. Its last owner was Bronisław Pryffer, kept in a POW camp in Germany during the Second World War. Currently it is owned by the local government. The building is in need of repair./ Historisches Anwesen in Janowiczki. Das Objekt stammt aus dem 19. Jh. Sein letzter Besitzer war Bronisław Pryffer, der während des Zweiten Weltkriegs im Kriegsgefangenenlager in Deutschland inhaftiert war. Heute stellt es das kommunale Eigentum der Gemeinde dar. Das Gebäude bedarf einer Renovierung.

Raławice – zobacz gdzie zwyciężył Kościuszko

Raławice – see where Kościuszko was victorious

Raławice – sehen sie, wo Kościuszko gesiegt hat

*Ojcie miły, Naczelniku,
Przynosimy plony,
Osiem armat na wojenkę,
A cztery na dzwony;
Zeby co dzień na świat biały
Brzmiały dzwony z wieży;
Na te wioski okoliczne,
Na ten wietrzyk świeży.*

(Teofil Lenartowicz, „Bitwa Raławicka”)

Dziś na raławickich polach stoi już tylko jedna armata, która przypomina o bohaterstwie m.in. Tadeusza Kościuszki, Bartosza Głowackiego i raławickich kosynierów. By zobaczyć to miejsce wystarczy odwiedzić północną Małopolskę.

*Dear father, Commander,
We bring our harvest,
Eight cannons for war,
And four for bells
So that each day the bells would
Sound from a tower
For those neighbouring villages,
For this fresh wind.*

(Teofil Lenartowicz, „Battle of Raławice”)

Today only one cannon stands in the fields of Raławice as a reminder of heroism of Tadeusz Kościuszko, Bartosz Głowacki, scythemen of Raławice and others. If you want to see this place, you only need to visit northern Małopolska. Raławice is

*Gütiger Vater, Oberster,
Wir bringen die Früchte,
Acht Kanonen für das Kriegchen,
Und vier für die Glocken;
Damit jeden Tag in der weißen Welt
die Glocken vom Turm erklingen;
Durch diese uns umgebenden Dörfer,
Durch diesen frischen Wind.*

(Teofil Lenartowicz, „Schlacht von Raławice”)

Heute steht auf den Feldern von Raławice nur noch eine Kanone, die an das Heldentum von u. a. Tadeusz Kościuszko, Bartosz Głowacki und die Sensenträger von Raławice erinnert. Um diesen Ort zu sehen, reicht es, das nördliche Klempolen zu besuchen.

W hojdzle
bohaterskim koszynerom
i żołnierzom regularnych
wojsk koronnych
Rzeczypospolitej-
uczestnikom insurekcji
kościuszkowskiej poległym
w bitwie radławickiej
4 kwietnia 1794 r.
w walce o wolność
i niepodległość Polski

← → Mogiły kosynierów poległych w bitwie z 4 kwietnia 1794 roku we wsi Dziemięrzycze i Janowiczki/ Graves of the scythemen killed in the battle on 4 April 1794 in the villages Dziemięrzycze and Janowiczki /Gräber der in der Schlacht am 4. April 1794 gefallenen Sensenträgerm aus den Dörfern Dziemięrzycze und Janowiczki.

→ Willa Pułkownika Walerego Sławka, Premiera Polski w latach 1930, 1931, 1935. Płk Sławek był Honorowym Obywatelem Raclawic, bliskim współpracownikiem Józefa Piłsudskiego. Willa została ufundowana w 1935 roku przez ówczesnych posłów i senatorów Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem./ The villa of Colonel Walery Sławek, the Prime Minister of Poland in the years 1930, 1931, 1935. Col. Sławek was an Honorary Citizen of Raclawice. He cooperated closely with Józef Piłsudski. The villa was founded in 1935 by the parliament members from the Non-Partisan Bloc of Cooperation with the Government./ Villa des Oberst Walery Sławek, Premierminister Polens in den Jahren 1930, 1931, 1935. Oberst Sławek war Ehrenbürger von Raclawice und enger Mitarbeiter von Józef Piłsudski. Die Villa wurde 1935 von den damaligen Abgeordneten und Senatoren des Parteilosen Blocks der Zusammenarbeit mit der Regierung gestiftet.

Raclawice są niewielką miejscowością leżącą w powiecie miechowskim. A swą nazwę – prawdopodobnie – wzięły od nazwiska właściciela dóbr lub rycerza Raclawa. W Kronikach Jana Długosza Raclawice po raz pierwszy pojawiają się w XV wieku. Okazuje się, że wówczas chłopci spod Raclawic przywozili pod Sandomierz – do obozu króla Polski Władysława Jagiełły – wołowinę i dziczyznę soloną w beczkach. A to wszystko dla grupowanego tam, przed bitwą pod Grunwaldem, wojska. Co ciekawe, z sąsiedniej wsi Wrocimowice pochodził rycerz Marcin, chorąży Chorągwi Królewskiej w bitwie pod Grunwaldem.

Ale Raclawice najbardziej zasłynęły z rozegranej tu 4 kwietnia 1794 roku bitwy kiedy to czterotysięczna armia polska, pod dowództwem generała

a village in the Miechów county. Its name probably derived from the estate owner or knight Raclaw. In the Chronicles by Jan Długosz, Raclawice was first mentioned in the 15th century. The peasants from around Raclawice brought salted venison and beef in barrels to Sandomierz, to the camp of Władysław Jagiełło, King of Poland. The meat was brought for the army which gathered there before the Battle of Grunwald. It is noteworthy that knight Marcin, the standard bearer of the Royal Banner during the Battle of Grunwald, came from the neighbouring village of Wrocimowice.

However, Raclawice is most famous for the battle fought there on 4 April 1794 when a 4000-strong Polish army commanded by General Tadeusz Kościuszko won a battle against

Raclawice ist eine kleine Ortschaft im Landkreis Miechowski. Und ihren Namen verdankt das Dorf – wahrscheinlich – dem Familiennamen des Besitzers der Güter oder Ritters Raclaw. In den Chroniken von Jan Długosz wird Raclawice das erste Mal im 15. Jh. erwähnt. Es hat sich herausgestellt, dass damals die Bauern von Raclawice nach Sandomierz – zum Lager des Königs von Polen, Władysław Jagiełło – gesalzenes Rind und Wild in Fässern brachten. All das für das dort versammelte Heer vor der Schlacht bei Grunwald. Interessanterweise stammte aus dem Nachbardorf Wrocimowice der Ritter Marcin, Fahnenträger der königlichen Fahne in der Schlacht bei Grunwald.

Aber am meisten ist Raclawice für die hier am 4. April 1794 ausgetragene Schlacht, in der die viertausendköpfige polnische Armee unter der Anführung von

← Drzewa lipowe na Górze Zamczysko. Zostały posadzone w 100. rocznicę bitwy; symbolizują pięciu generałów z pola walki: Tadeusza Kościuszkę, Jana Słaskiego, Józefa Zajączka, Antoniego Madalińskiego, Józefa Wodzickiego. W głębi widoczny jest krzyż. Nawiązuje on do tego, który został tu osadzony w 1918 roku podczas manifestacji niepodległościowej, której przewodniczył Stefan Żeromski. Wzięło w niej udział ok. 100 tys. młodzieży./ Lime trees on the Zamczysko Hill. They were planted on the 100th anniversary of the battle; they symbolise five generals of the battlefield: Tadeusz Kościuszko, Jan Słaski, Józef Zajączek, Antoni Madaliński, Józef Wodzicki. In the background you can see a cross. It is a reference to the cross that was placed here in 1918, during an independence demonstration led by Stefan Żeromski. Approximately 100 thousand young people participated in it./ Lindenbäume auf dem Berg Zamczysko. Sie wurden zum 100. Jahrestag der Schlacht gepflanzt und symbolisieren die fünf Generale des Schlachtfelds: Tadeusz Kościuszko, Jan Słaski, Józef Zajączek, Antoni Madaliński, Józef Wodzicki. In der Tiefe ist ein Kreuz sichtbar. Es bezieht sich auf das Kreuz, das 1918 hier während der Unabhängigkeitsmanifestation aufgestellt wurde, die von Stefan Żeromski angeführt wurde. Es nahmen etwa 100 Tsd. Jugendliche daran teil.

→ Pomnik Bartosza Głowackiego, chłopskiego bohatera raclawickiej bitwy, który podczas ataku koszynerów czapkę ugasił lont rosyjskiej armaty. Autorem pomnika jest prof. Marian Konieczny, a inicjatorem i realizatorem budowy pomnika było Raclawickie Towarzystwo Kulturalne./ A monument to Bartosz Głowacki, a peasant hero of the battle of Raclawice, who put down the fuse of a Russian cannon with his hat during the brave assault of the scythemen. The monument was designed by Prof. Marian Konieczny while the Raclawice Cultural Society (Raclawickie Towarzystwo Kulturalne) provided the concept and organised works./ Denkmal von Bartosz Głowacki, dem Bauernheld der Schlacht von Raclawice, der während des bravourösen Angriffs der Sensenträger mit seiner Kappe den Lauf einer russischen Kanone löschte. Autor des Denkmals ist Prof. Marian Konieczny, während der Initiator und Ausführender des Bauwerks der Kulturverein Raclawice ist.

Tadeusza Kościuszki, stoczyła z trzytyśięcną armią rosyjską zwycięską bitwę. Do legendy przeszła „raclawicka kosa”. To z nią Bartosz Głowacki i okoliczni chłopci szli do boju odnosząc zwycięstwo. W myśl znanej pieśni:

„Bartoszu, Bartoszu,
Oj nie traćwa nadziei,
Bóg pobłogosławi,
Ojczyznę nam zbawi.
Tam w górę, tam w górę,
Poglądaj do Boga,
Większa miłość Jego,
Niżli przemoc wroga”.

O tym chłopskim bohaterze przypomina pomnik na raclawickich błoniach, a o dowódcy – Kopiec Kościuszki. Na Górze Zamczysko można zobaczyć lipy posadzone w 100. rocznicę bitwy, które symbolizują pięciu generałów z pola walki: Tadeusza Kościuszkę,

a 3000-strong Russian army. The „scythens of Raclawice” became legendary. They were used by Bartosz Głowacki and the peasants from the neighbouring area to go to battle and win. As the well-known song goes:

„Bartosz, Bartosz,
Don't lose hope,
God will give His blessing and
Save our Motherland.
Look up,
Look at God,
His love is greater
Than enemy violence”.

Głowacki, the peasant hero, is commemorated by a monument in the fields of Raclawice whereas the commander is remembered by the Kościuszko Mound. At the Zamczysko Hill, you can see lime trees planted on the 100th anniversary of the battle. They symbolise

General Tadeusz Kościuszko die siegreiche Schlacht gegen die dreitausendköpfige russische Armee ausgetragen hat. In die Legende übergegangen ist die „Sense von Raclawice“. Mit dieser gingen Bartosz Głowacki und die Bauern aus der Umgebung in die Schlacht und trugen den Sieg davon. Im Sinne des bekannten Lieds:

„Bartosz, Bartosz,
verliert die Hoffnung nicht,
Gott wird euch segnen,
und unser Vaterland retten.
Dort hinauf, dort hinauf,
sieh zu Gott, Größer ist seine Liebe,
als die Gewalt des Feindes”.

An diesen Bauernheld erinnert ein Denkmal in den Wiesen von Raclawice, und an den Anführer – der Kościuszko-Hügel. Auf dem Berg Zamczysko sieht man zahlreiche Linden, die zum 100. Jahrestag der Schlacht gepflanzt wurden und die fünf

← ↑ Krzyż widniejący na „Panoramie Raclawickiej” we Wrocławiu. W 1994 roku został on odtworzony przez Raclawickie Towarzystwo Kulturalne w autentycznym miejscu/ The cross from the “Raclawice Panorama” in Wrocław. In 1994 it was recreated by the Raclawice Cultural Society in its original location./Sichtbares Kreuz auf dem „Panorama von Raclawice” in Wrocław. 1994 wurde dies es vom Kulturverein Raclawice an der authentischen Stelle wiederhergestellt.

→ Obelisk upamiętniający wydarzenia z okresu strajków chłopskich w 1937 roku/An obelisk commemorating the peasant strikes of 1937./Obelisk zum Andenken an die Ereignisse der Bauernstreiks von 1937.

Jana Śląskiego, Józefa Zajączka, Antoniego Madalińskiego, Józefa Wodzickiego. Rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 14 kwietnia 2004 roku teren bitwy raclawickiej został uznany za pomnik historii.

I choć „Panoramę Raclawicką” można oglądać we Wrocławiu, to niedaleko Raclawic – w Niezwojowicach – koniecznie trzeba zobaczyć makietę bitwy raclawickiej i ubrać strój kosyniera. Tak, by poczuć klimat czasów gdy chłopci ubrani w sukmany kosami bronili Ojczyzny.

A w pierwszą niedzielę po św. Wojciechu warto przyjechać na raclawickie błonia, by obejrzeć zmagania gospodarzy z całej Polski walczących o tytuł „Chłopa Roku”. Serdecznie zapraszamy do Raclawic – stolicy polskiego chłopca.

five generals of the battlefield: Tadeusz Kościuszko, Jan Śląski, Józef Zajączek, Antoni Madaliński, and Józef Wodzicki. By way of a decree of the President of the Republic of Poland of 14 April 2004, the area of the Battle of Raclawice was declared a historic monument.

Although the „Raclawice Panorama” is on display in Wrocław, you need to see a model showing the battle of Raclawice in Niezwojowice (near Raclawice). You should also put on scytheman’s clothes to feel the atmosphere of the time when peasants wearing sukmana coats defended the Motherland with their scythes.

You are encouraged to visit the fields of Raclawice on the first Sunday after the Feast of St. Adalbert to see a contest of farmers from all over Poland, competing for the title of „Peasant of the Year”. We cordially invite you to Raclawice, the capital of Polish peasants.

Generäle des Schlachtfelds symbolisieren: Tadeusz Kościuszko, Jan Śląski, Józef Zajączek, Antoni Madaliński, Józef Wodzicki. Per Verordnung des Präsidenten der Republik Polen vom 14. April 2004 wurde das Gelände des Schlachtfelds von Raclawice als Denkmal der Geschichte anerkannt.

Und obwohl das „Panorama von Raclawice” in Wrocław bewundert werden kann, muss man unweit von Raclawice – in Niezwojowice – unbedingt das Modell der Schlacht von Raclawice sehen und das Kostüm des Sensenträgers anziehen. Um die Atmosphäre der damaligen Zeit zu spüren, als die in Tuchröcke gekleideten Bauern mit ihren Sensen das Vaterland verteidigten.

Am ersten Sonntag nach dem Hl. Wojciech lohnt es sich, die Wiesen von Raclawice zu besuchen, um die Wettbewerbe der Landwirte aus ganz Polen zu bewundern, die um den Titel „Bauer des Jahres” kämpfen. Wir laden Sie herzlich ein nach Raclawice – der Hauptstadt des polnischen Bauern.

Nauka i promocja

Lekcja historii przy makiecie i herbatce lipowej

Education and promotion
A history lesson with a battle mock-up and lime tea

Bildung und förderung
Geschichtestunde am modell und mit lindenblütentee

Niezwójowice. Niewielka miejscowość nieopodal Raclawic. To właśnie tu można uczestniczyć w nietypowej lekcji historii. Przy makiecie bitwy raclawickiej można usłyszeć głos znakomitego aktora Andrzeja Seweryna, który – w specjalnie przygotowanym nagraniu – opowiada o przebiegu walki. A swoją opowieść rozpoczyna tak: „Makieta wykonana została w skali 1:10, tworzą ją figurki 300 postaci wyrzeźbionych w drewnie lipowym, przez grupę artystów z Polski pod kierunkiem Janusza Króla. Usytuowane na wymodelowanym terenie odzwierciedlają układ topograficzny okolicy Raclawic gdzie rozgrywała się bitwa. Dzięki specjalnym zabiegom technicznym nie ruszając się z miejsca obejrzą Państwo szczegółowo całą

Niezwójowice. A small village near Raclawice where you can attend an unusual history lesson. Sitting by the model of the battle of Raclawice, you can hear a story of the battle told by great actor Andrzej Seweryn. This is how the tale goes: „The model was built in a 1:10 scale. It consists of 300 figurines, carved in lime wood by a group of artists from Poland under the supervision of Janusz Król. Models placed on the terrain reflect the topography of the surroundings of Raclawice, where the battle took place. Thanks to special technological solutions, you will see in detail the whole model, displaying the most important stages of the victorious battle, without moving from your place.”

Niezwójowice. Eine kleine Ortschaft nicht weit von Raclawice gelegen. Hier kann man an einer untypischen Geschichtestunde teilnehmen. Am Modell der Schlacht bei Raclawice erzählt der herausragende Schauspieler Andrzej Seweryn von ihrem Verlauf. Seine Erzählung beginnt er so: „Das Modell wurde in einer Skala von 1:10 erstellt und besteht aus 300 Figuren, die aus Lindenholz geschnitzt wurden, von einer Gruppe polnischer Künstler unter der Leitung von Janusz Król. Auf dem modellierten Gelände verteilt, geben Sie die topografische Aufteilung des Gebiets um Raclawice wieder, wo die Schlacht sich abgespielt hat. Dank speziellen technischen Maßnahmen sehen Sie, ohne sich vom Fleck zu rühren, alle Details des ganzen Modells, das die

makiety, pokazującą najważniejsze fazy zwycięskiej batalii”. Rzeźby przedstawiają polskich żołnierzy regularnego wojska, kosynierów oraz Rosjan; wszyscy są umundurowani i uzbrojeni. Są konie, działa, ludzie modlący się pod krzyżem. Przez dwadzieścia minut widzowie śledzą akcję, słuchając opowiadania lektora. Obrazy przesuwają się powoli wraz z ruchem obrotowego stołu. W centrum widoczny jest Tadeusz Kościuszko na koniu w krakowskiej sukmanie. Bartosz Głowacki pokazany jest jako ten, który nakrył czapką lont armaty i triumfująco rozgląda się dookoła. Uwagę przykuwa zaplecze pola walki, zabudowania wsi, gdzie rozmieszczone zostały tabory i lazaret polowy powstańców. Można zobaczyć rzeźby wiejskich kobiet opatrujących rannych żołnierzy czy księdza bernardyna udzielającego ostatniego namaszczenia.

Tekst makiety dostępny jest w 9 wersjach językowych, w tym także dla osób niedosłyszących. Inicjatorem utworzenia makiety był Janusz Król. Pomysł zrodził się w 2005 roku. Otwarcia makiety dokonano w 2010 roku w rotundzie przy domu Janusza Króla. Makieta była prezentowana w wielu miejscach, m.in. w 2010 roku w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie. Jednym z gości był ówczesny wicepremier Waldemar Pawlak. Makieta jest jednym z projektów Fundacji Tradycji Kościuszkowskiej, która powstała z inicjatywy Agnieszki Król – córki Janusza Króla.

Sculptures show Polish regular soldiers, scythemen and the Russians. Everyone is wearing uniforms and arms. There are horses, cannons, people praying near a cross. For twenty minutes the viewers watch the battle while listening to the speaker. The images move slowly with a rotating table. In the centre, Tadeusz Kościuszko is shown on a horse in a Cracow sukmana. Bartosz Głowacki is shown while covering a cannon fuse with his hat and looking around in triumph. The area adjacent to the battlefield attracts attention, with village buildings where transport wagons and field hospital were located. You can see sculptures of peasant women caring for wounded soldiers or a Bernardine priest giving Extreme Unction.

The texts accompanying the exhibition are available in 9 language versions, including the version for the hearing-impaired. The exhibited model was an idea of Janusz Król from 2005. The exhibition was opened in 2010 in a rotunda next to Janusz Król's house.

It was displayed in many places, e.g. in the Central Agricultural Library in Warsaw in 2010. One of the guests of the ceremony was the then Deputy Prime Minister Waldemar Pawlak. The mock-up is one of the projects of Kościuszko Tradition Foundation (Fundacja Tradycji Kościuszkowskiej), created at the initiative of Agnieszka Król, daughter of Janusz Król. When you are attending an unusual

wichtigsten Phasen der siegreichen Kämpfe darstellt”.

Die Figuren stellen polnische Soldaten der regelmäßigen Armee dar, Sensenträger und Russen; alle sind uniformiert und bewaffnet. Es gibt Pferde, beim Kreuz betende Menschen. Die Bilder verschieben sich langsam zusammen mit der Drehbewegung des Tisches. Im Zentrum ist Tadeusz Kościuszko auf dem Pferd im Krakauer Tuchrock zu sehen. Bartosz Głowacki ist als der zu sehen, der den Kanonenlauf mit einer Kappe abdeckt und triumphierend um sich blickt. Beachtenswert ist auch die Umgebung des Schlachtfelds, die Dorfbauten, in denen Tabore und ein Feld-Lazarett der Aufständischen verteilt wurden. Man sieht die Figuren der Dorffrauen, die verletzte Soldaten verpflegen oder einen Bernhardiner-Pfarrer, der die letzte Salbung erteilt.

Der Text des Modells ist in 9 Sprachversionen verfügbar, darunter auch für schwerhörige Personen. Der Initiator für die Erschaffung des Modells war Janusz Król. Die Idee entstand im Jahr 2005. Die Eröffnung des Modells fand 2010 in der Rotunde beim Haus von Janusz Król statt. Das Modell wurde an vielen Orten präsentiert, u. a. im Jahr 2010 in der Zentralen Landwirtschaftsbibliothek in Warszawa. Einer der Gäste war der damalige Premierminister Waldemar Pawlak. Das Modell ist eines der Projekte der Stiftung für Kościuszko-Tradition, die aus der Initiative von Agnieszka Król – der Tochter von Janusz Król entstanden ist. Wenn man in Niezwojowice die untypische

← Z galerii obrazów „Raclawice 1794-2012”: Kościół w Raclawicach z 1778 roku wraz z dzwonnica/ From the painting gallery "Raclawice 1794-2012": The church with a belfry in Raclawice, dating back to 1778/ Aus der Bildergalerie „Raclawice 1794-2012”: Kirche in Raclawice aus dem Jahr 1778 mit Glockenturm.

→ Portret Tadeusza Kościuszki autorstwa Antoniego Oleszczyńskiego (Kopia wg F.S. Dziech)/ A portrait of Tadeusz Kościuszko by Antoni Oleszczyński (A copy by F.S. Dziech) / Porträt von Tadeusz Kościuszko, Autor: Antoni Oleszczyński (Kopie nach F.S. Dziech).

→ Powitanie Tadeusza – pierwszy obraz z kolekcji 36 wg Michała Elwiro Andriollego autorstwa Józefa Juszczyka. Scena z obrazu nawiązuje do fragmentu poematu „Pan Tadeusz” z 1834 Adama Mickiewicza: „Krótkie były Sędziego z synowcem witania, Dał mu poważnie rękę do pocałowania I w skroń ucałowawszy, uprzejmie pozdrowił; A choć przez wzgląd na gości niewiele z nim mówił, Widać było z łez, które wylotem kontusza Otarł prędko, jako kochał pan Tadeusza”/Greeting of Tadeusz – the first painting in the collection of 36 pictures by Józef Juszczyk based on Michał Elwiro Andrioli's works. The picture shows a scene from a fragment of the 1834 poem „Pan Tadeusz” by Adam Mickiewicz: „Only short was the Judge's with young nephew greeting; His grave hand to the youth raised to honour the meeting. And having kissed his brow, him politely saluted; (More was not, due to presence of company, suited); But the tears showed quite plainly, which with the lapel Of his kontusz he wiped, that he loved the youth well.”/ Begrüßung von Tadeusz – erstes Bild aus einer Sammlung von 36 Bildern nach Michał Elwiro Andrioli, Autor: Józef Juszczyk. Die Szene auf dem Bild bezieht sich auf das Fragments des Gedichts „Pan Tadeusz” von Adam Mickiewicz aus dem Jahr 1834: „Kurz war die Begrüßung des Richters mit dem Sohn, Er reichte ihm die Hand zum Kuss Und grüßte ihn freundlich, auf die Schläfe küssend; Wenn er auch aufgrund der Gäste nicht viel mit ihm sprach, Sah man an den Tränen, die er mit dem Ärmel seines Kontusz schnell wégwischte, so liebte er Herrn Tadeusz”.

Będąc w Niezwojowicach na nietypowej lekcji historii warto przymierzyć czapkę „krakuskę” i trzymając kosę osadzoną na sztorc poczuć się jak kosytnier. A dzięki gościnności gospodarzy – Danuty, Janusza i Agnieszki Król można też skosztować herbatki lipowej czy obejrzeć niezwykłą kolekcję 36 obrazów nawiązujących do „Pana Tadeusza”. Po zwiedzeniu makiety warto również skorzystać z oferty warsztatów – pszczelarskich czy kulinarnych, ale też zobaczyć zwierzęta z wiejskiej zagrody.

Warto zauważyć, że w 2014 roku, w ramach działalności Fundacji Tradycji Kościuszkowskiej, zrealizowany został projekt „Szlak Kościuszkowski”, w ramach którego wznowiona została, w formie audiobooka, książka „Raclawice” Włodzimierza Tetmajera. Lektorami są

history lesson in Niezwojowice, you should definitely put on a krakuska hat and take a war scythe into your hand to feel like a scytheman. Thanks to the hospitality of the hosts – Danuta, Janusz and Agnieszka Król, you can taste lime tea or see an unusual collection of 36 paintings based on „Pan Tadeusz”. Having seen the model, you should also take part in beekeeping or cooking workshops and see farm animals.

It should be noted that in 2014 the Kościuszko Tradition Foundation implemented the „Kościuszko Trail” project, which included a new edition (in the form of an audiobook) of „Raclawice” by Włodzimierz Tetmajer. It was read by the actors: Anna Polony, Andrzej Mrowiec, Krzysztof Górecki, Jerzy Trela. The foundation has many more plans. It

Geschichtestunde besucht, lohnt es sich, die „Krakuska” (traditionelle Eckenmütze) anzuprobieren und sich mit der hochkant gestellten Sense wie ein Sensenträger zu fühlen. Dank der Gastfreundschaft der Gastgeber – Danuta, Janusz und Agnieszka Król – kann man auch Lindenblütentee kosten oder die außergewöhnliche Sammlung von 36 Bildern bewundern, die an „Pan Tadeusz” angelehnt sind. Nach der Besichtigung des Modells lohnt es sich auch, das Angebot der Imkerei – oder kulinarischen Workshops in Anspruch zu nehmen, aber auch die Tiere der Grundholde des Dorfs bewundern.

Erwähnenswert ist auch, dass im Jahr 2014 im Rahmen der Tätigkeit der Stiftung für Kościuszko-Tradition, das Projekt „Kościuszko-Pfad” umgesetzt wurde, in dessen Rahmen das Buch „Raclawice” von Włodzimierz Tetmajer in Form eines

aktorzy: Anna Polony, Andrzej Mrowiec, Krzysztof Górecki, Jerzy Trela.

Fundacja ma jeszcze wiele planów. Na zakupionych, w Raclawicach, gruntach planuje stworzyć muzeum, w którym znalazłaby się m.in. makieta Bitwy Raclawickiej, galeria obrazów. Przy muzeum miałyby być organizowane wieczorki poetyckie czy pikniki historyczne.

intends to establish a museum with a mock-up of the Battle of Raclawice and a gallery of paintings on the grounds purchased in Raclawice. Poetry evenings or historical picnics could be organised at the museum.

Audiobuchs erneuert wurde. Gelesen wird es von den Schauspielern: Anna Polony, Andrzej Mrowiec, Krzysztof Górecki, Jerzy Trela. Die Stiftung hat noch viele Pläne. Auf den gekauften Grundstücken in Raclawice plant sie die Erschaffung eines Museums, in dem sich u. a. das Modell der Schlacht bei Raclawice wiederfinden sollte, sowie eine Bildergalerie. Beim Museum würden Dichter-Abende oder historische Picknicks veranstaltet werden.

DANE/CONTACT DETAILS/DATEN

→ FUNDACJA TRADYCJI KOŚCIUSZKOWSKIEJ | prezes Agnieszka Król

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

Nr konta bankowego Fundacji Tradycji Kościuszkowskiej: Raiffeisen Bank Polska S.A. 38 1750 0012 0000 0000 2110 7492

tel. 660 431 061 | bitwa_raclawicka@o2.pl | www.bitwaraclawicka.pl

MAKIETA – PRZYJEDŹ | ZOBACZ

Niezwojowice 23, 32-109 Pałecznicza | rezerwacje grup: tel. 660 431 061

TEATRUM BITWY POD RACLAWICAMI trwa godzinę. Można tu realizować KARTĘ PRACY dla uczniów.

→ FUNDACJA TRADYCJI KOŚCIUSZKOWSKIEJ | Agnieszka Król

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

Bank account: Raiffeisen Bank Polska S.A. 38 1750 0012 0000 0000 2110 7492

tel. no. 660 431 061 | bitwa_raclawicka@o2.pl | www.bitwaraclawicka.pl

MOCK-UP OF THE BATTLE OF RACLAWICE – COME AND VISIT US

Niezwojowice 23, 32-109 Pałecznicza | group reservations: tel. no. 660 431 061

RACLAWICE BATTLE SHOW takes one hour. You can use WORKSHEETS for school students here.

→ STIFTUNG FÜR KOŚCIUSZKO-TRADITION | Agnieszka Król

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

Konto-Nr.: Raiffeisen Bank Polska S.A. 38 1750 0012 0000 0000 2110 7492

Tel. 660 431 061 | bitwa_raclawicka@o2.pl | www.bitwaraclawicka.pl

MODELL – BESUCHEN SIE UNS

Niezwojowice 23, 32-109 Pałecznicza | Gruppen-Reservierungen: Tel. 660 431 061

Das THEATER: SCHLACHT BEI RACLAWICE dauert eine Stunde. Hier kann die ARBEITSKARTE für Schüler umgesetzt werden.

Dnia 16 sierpnia 2002 r
Papież Jan Paweł II
podczas ostatniej pielgrzymki
do Ojczyzny
uczałował ziemię pobraną
z pól bitewnych Raclawic.

Od pomnika do ziemi dla papieża

From a monument to the earth for the Pope

Vom Denkmal zur Erde für den Papst

Raławickie Towarzystwo Kulturalne zostało powołane w 1980 roku. Prowadząc działalność skupiło się na promocji regionu. Na swoim koncie ma m.in.:

– doprowadzenie do wybudowania, w Raławicach, pomnika Wojciecha Bartosza Głowackiego, chłopskiego bohatera Insurekcji Kościuszkowskiej. Został on wzniesiony dla uczczenia 200. rocznicy bitwy pod Raławicami

– dostarczenie eksponatów do sztucznej go terenu malowidła Panoramy Raławickiej we Wrocławiu. Ponadto członkowie Towarzystwa brali udział w pracach Komitetu Odbudowy Panoramy Raławickiej.

– przekazanie w 2002 roku ziemi z pól bitewnych Raławic na lotnisko w Krakowie, gdzie 16 sierpnia Jan Paweł II ucałował ją po wylądowaniu na polskiej ziemi.

Raławickie Towarzystwo Kulturalne jest organizatorem wielu konkursów i imprez patriotycznych, organizowanych m.in.

The Raławice Cultural Society (Raławickie Towarzystwo Kulturalne) was established in 1980 and its operations are focused on promoting the region. Achievements of the Society:

– the constructing of a monument to Wojciech Bartosz Głowacki, a peasant hero of the Kościusko Uprising, in Raławice; the monument was built to commemorate the 200th anniversary of the Raławice Battle;

– providing exhibits for the artificial area of the Raławice Panorama painting in Wrocław; members of the Society also took part in the works of the Raławice Panorama Reconstruction Committee (Komitet Odbudowy Panoramy Raławickiej);

– providing earth from the Raławice battlefield to the Cracow airport, where on 16 August 2002 Pope John Paul II kissed it after having landed on the Polish soil.

The Raławice Cultural Society organises many competitions and patriotic events, e.g. on the anniversaries

Der Kulturverein Raławice wurde 1980 ins Leben gerufen. In seiner Tätigkeit konzentriert er sich auf die Förderung Region.

Auf seinem Konto hat er u. a. bereits:

– die Einleitung der Erbauung eines Denkmals von Wojciech Bartosz Głowacki in Raławice, eines Bauernhelds der Kościusko-Insurrektion. Es wurde zur Feier des 200-jährigen Jubiläums der Schlacht bei Raławice erbaut.

– Bereitstellung von Exponaten für das künstliche Geländer der Maleria Panoramas von Raławice in Wrocław. Darüber hinaus nahmen die Mitglieder des Vereins an den Arbeiten des Komitees für den Wiederaufbau des Panoramas von Raławice teil.

– Übergabe von Erde aus den Schlachtfeldern von Raławice im Jahr 2002 an den Flughafen in Kraków, wo Johannes Paul II. diese am 16. August nach der Landung auf polnischer Erde küsste.

Der Kulturverein Raławice ist der Veranstalter zahlreicher Wettbewerbe und patriotischer Feste, die u. a. am Jahrestag

← Obelisk upamiętniający fakt ucałowania, przez papieża Jana Pawła II, ziemi pobranej z pól bitewnych Raławic. Ciekawostką jest, że w 1983 roku Ojcu Świętemu zostały wręczone w Watykanie symboliczne „raławickie kosy”./An obelisk commemorating the kissing of the earth collected from the battlefield of Raławice by Pope John Paul II. It is noteworthy that the Pope was given symbolic "Raławice scythes" in 1983 in Vatican./ Obelisk der an die Tatsache erinnert, dass Papst Johannes Paul II. die aus den Schlachtfeldern von Raławice entnommene Erde geküsst hat. Interessant ist, dass dem Heiligen Vater 1983 im Vatikan eine symbolische „Sense von Raławice“ übergeben wurde.

MOGIŁA POLEGŁYCH
W BITWIE
4 KWIETNIA 1794 R.

w rocznicę przysięgi, bitwy i śmierci Tadeusza Kościuszki.
Jego prezesem jest Eugeniusz Skoczeń.
Towarzystwo współpracuje z organizacjami kościuszkowskimi w Polsce oraz z Muzeum Kościuszki w Solothurn (Szwajcaria) i Muzeum Kościuszki na Mereczowszczyźnie (Białoruś).

of the battle or Tadeusz Kościuszko's oath and death. Eugeniusz Skoczeń is the President of the Society which cooperates with Kościuszko-related organisations in Poland, Kościuszko Museum in Solothurn (Switzerland) and Kościuszko Museum in Merachouschyna (Belarus).

des Schwurs, der Schlacht und des Todes von Tadeusz Kościuszko veranstaltet werden.
Der Vorsitzende des Vereins ist Eugeniusz Skoczeń.
Der Verein arbeitet mit Kościuszko-Organisationen in Polen sowie dem Kościuszko-Museum in Solothurn (Schweiz) sowie dem Kościuszki-Museum in Mereczowszczyzna (Weißrussland) zusammen.

DANE KONTAKTOWE/CONTACT DETAILS/KONTAKTDATEN

→ RAČŁAWICKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

tel./fax 41 3844028, tel. kom.728 505 036 | e-mail: eugeniuszskoczen@interia.pl

Nr konta: 86 8597 0001 0020 0200 0387 0001

Raclawickie Towarzystwo Kulturalne oraz Fundacja Tradycji Kościuszkowskiej zrzeszone są w Radzie Krajowej Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych z siedzibą w Warszawie, ul. Dewajtis 4 skr. poczt. 1012, 00-950 Warszawa 1 | krajowarada.rsr@wp.pl

→ RAČŁAWICKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

tel./fax 41 3844028, mobile 728 505 036 | e-mail: eugeniuszskoczen@interia.pl

Bank account: 86 8597 0001 0020 0200 0387 0001

Raclawickie Towarzystwo Kulturalne and Fundacja Tradycji Kościuszkowskiej are members of the National Council of Regional Associations Movement, Warsaw, ul. Dewajtis 4 skr. poczt. 1012, 00-950 Warszawa 1 | krajowarada.rsr@wp.pl

→ KULTURVEREIN RAČŁAWICE

Janowiczki 27, 32-222 Raclawice

Tel./Fax 41 3844028, Mobil 728 505 036 | E-Mail: eugeniuszskoczen@interia.pl

Konto-Nr.: 86 8597 0001 0020 0200 0387 0001

Der Kulturverein Raclawice sowie die Stiftung für Kościuszko-Tradition sind vereint im Nationalen Rat der Bewegung Regionaler Vereinigungen mit Sitz in Warszawa, ul. Dewajtis 4 skr. poczt. 1012, 00-950 Warszawa 1. | krajowarada.rsr@wp.pl

← Mogiły poległych w bitwie z 4 kwietnia 1794 roku we wsi Janowiczki/Graves of the scythemen killed in the battle on 4 April 1794 in the Village Janowiczki/ Gruber der in der Schlacht am 4. April 1794 gefallenen Sensenträgern aus den Dörfern Janowiczki.

→ Obraz przedstawiający powitanie Ojczyzny przez Papieża Jana Pawła II (olej/ płótno). Jego autorką jest Maria Stachurska. Został wykonany w 2009 roku. W koszyczku na obrazie umieszczona jest raclawicka ziemia. W tle widoczne są: Watykan, Kopiec Tadeusza Kościuszki w Raclawicach oraz Kościół Mariacki w Krakowie/ A painting depicting Pope John Paul II greeting the Motherland (oil/canvas). Painted by Maria Stachurska in 2009. A little basket in the painting contains earth from Raclawice. Vatican, Tadeusz Kościuszko Mound in Raclawice and St. Mary' Church in Cracow are shown in the background./ Bild, das die Begrüßung des Vaterlands durch Papst Johannes Paul II. darstellt (Öl/Leinen). Seine Autorin ist Maria Stachurska. Es wurde 2009 gemalt. Im Körbchen auf dem Bild befindet sich die Erde von Raclawice. Im Hintergrund sind sichtbar: Vatikan, Hügel von Tadeusz Kościuszko in Raclawice sowie Marienkirche in Kraków

FUNDACJA TRADYCJI KOŚCIUSZKOWSKIEJ.

FUNDACJA
TRADYCJI
KOŚCIUSZKOWSKIEJ

RACŁAWICKIE
TOWARZYSTWO
KULTURALNE

Publikacja jest dofinansowana w ramach konkursu „Moja Ziemia Miechowska 2015” realizowanego przez Stowarzyszenie Edukacji Pozaformalnej „MERITUM” w ramach projektu „Miechowskie Centrum Aktywności Lokalnej – Obywatelska Strategia Promocji Ziemi Miechowskiej”, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.